

FOTO-GOVORICA

Cilji trajnostnega razvoja

Karitas

CILJI **TRAJNOSTNEGA** **RAZVOJA**

CILJI TRAJNOSTNEGA RAZVOJA

Cilji trajnostnega razvoja

Cilje trajnostnega razvoja so leta 2015 sprejele vse države članice Organizacije združenih narodov, vključno s Slovenijo, v Agendi 2030 za trajnostni razvoj. Z njimi se poudarja pomembnost skladnega ekonomskega, socialnega in okoljskega razvoja. Postavljajo nove temelje pri naslavljanju neenakosti, gospodarske rasti, dostojnih delovnih mest, izzivov mest in naselij, industrializacije, energije, podnebnih sprememb, trajnostne potrošnje in proizvodnje ter miru in pravičnosti. Potrebno jih je uresničiti tako v državah v razvoju kot v razvitih državah do leta 2030.

Foto-govorica je nastala v sklopu projekta MIND - Migracije.Povezanost.Razvoj.

MIND - Migracije.Povezanost.Razvoj. je 3-letni projekt, ki ga sofinancirata Evropska unija in Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije, preko katerega si 12 partnerskih organizacij Karitas iz 11 evropskih držav (Avstrija, Belgija, Bolgarija, Češka, Italija, Nemčija, Nizozemska, Portugalska, Slovaška, Slovenija, Švedska) prizadeva za povečanje ozaveščenosti javnosti o povezanosti migracij z globalnim razvojem ter spodbuja k uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja in sprejemanju ljudi iz različnih kultur. Slovenski karitas se k projektu v Sloveniji pridružuje tudi platforma nevladnih organizacij SLOGA.

Projekt je nastal kot odgovor na družbene razmere z namenom, da:

- splošno javnost opozori na pomen univerzalnega trajnostnega razvoja in njegovo povezanost s temeljnimi vzroki za migracije (konflikti, revščina, podnebne spremembe idr.),
- ozavešča o vlogi Evropske unije pri reševanju razvojne problematike in spodbuja politike na ravni EU in v posameznih državah k naslavljanju temeljnih vzrokov za migracije, tudi s povečanjem uradne razvojne pomoči (% bruto družbenega prihodka (BDP), ki ga razvite države namenijo državam v razvoju),
- ozavešča o pomenu aktivne vloge migrantov pri soustvarjanju razvoja v gostujočih in izvornih državah (z delom in plačilom davkov ter s svojo kulturo, gastronomijo, glasbo, vključevanjem v šport v gostujoči državi in s pošiljanjem denarnih nakazil v izvorne države) ter
- povečuje prostor, kjer bodo ljudje dobili možnost srečevanja med seboj in se bodo na migracije odzivali s človečnostjo, dostojanstvom in spoštovanjem.

Foto-govorica je nastala v sklopu projekta MIND, ki ga sofinancirata Evropska unija in Ministrstvo za zunanje zadeve RS. Izražena mnenja ne predstavljajo uradnega stališča EU in Vlade RS.

Kaj vidiš na fotografiji?

Koliko je ciljev trajnostnega razvoja?

Kateri se ti zdi najpomembnejši?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

Zakaj so cilji trajnostnega razvoja nastali in zakaj so tako pomembni za današnji svet?

Naštej nekaj neenakosti, ki se dogajajo po svetu.

Kako je globalni razvoj povezan z migracijami?

Razmisli ...

70 milijonov ljudi na svetu živi brez varnega prostora, ki mu lahko rečejo dom ...

1 ODPRAVA
REVŠČINE

**Fotografija je posneta v Burundiju. Na njej so ženske, vključene v program Z delom do dostojnega življenja.*

ODPRAVITI VSE OBLIKE REVŠČINE POVSOD PO SVETU

Države so se zavezale izkoreniniti skrajno revščino, prepoloviti število ljudi, ki živijo pod pragom revščine, in krepiti socialnovarstvene sisteme, dostop do dobrin ter poskrbeti za večjo vzdržljivost najrevnejšega prebivalstva.

767 milijonov ljudi (10 % svetovnega prebivalstva) danes živi v hudem pomanjkanju (absolutna revščina), z manj kot 1,54 € na dan (100-gramska čokolada). Območji z največjim deležem absolutno revnih ljudi sta Podsaharska Afrika in Južna ter Jugovzhodna Azija, še posebej na podeželju in na območjih dolgotrajnih vojaških spopadov.

Zaradi hudega pomanjkanja je v letu 2014 vsak dan svoje domove zapustilo 42.000 ljudi.

Uresničevanje cilja 1: Program Z delom do dostojnega življenja

Slovenska karitas od leta 2010 v posameznih državah Afrike, v Albaniji in na Šrilanki s pomočjo slovenskih misijonarjev in sodelavcev lokalnih Karitas izvaja program Z delom do dostojnega življenja, preko katerega s pomočjo slovenskih mesečnih darovalcev omogoča plačano delo ali zagon družinske obrti preko 350 revnim staršem. Z zasluženim 1 do 2 € na dan starši dostojneje preživijo svojo družino – imajo za hrano, šolanje otrok in zdravljenje, si kupijo obleko, zemljo za obdelovanje, kozo, ki daje gnojilo, popravijo ali zgradijo lastno hišo. Na ta način se izkopljejo iz skrajne revščine in niso prisiljeni zapustiti svojega doma in oditi drugam.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kaj počno ženske na fotografiji?

Zakaj imajo nasmeh na obrazu?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost: Banana split

Navadna banana v trgovini stane 15 centov.

Banana split –
koliko je plačan posamezen člen v verigi?

Delavec na plantaži: 0,5 centa

Lastnik plantaže: 2,5 centa

Špediter: 2 centa

Uvoznik: 3,5 centa

Kupec za trgovino: 6,5 centa

SKUPAJ: 15 centov

Ali je plačilo razdeljeno pravično?

Zakaj misliš, da je plačilo tako porazdeljeno?

Kdo izgubi največ?

Kakšna bi bila cena banane, če bi bil vsak člen v verigi plačan pravično? Kako bi porazdelil plačilo?

Kakšen globalni pomen pa ima lokalno pridelana in prodana hrana?

Razmisli ...

10 % svetovnega prebivalstva živi z manj kot 1,54 EUR na dan. Koliko denarja ti porabiš dnevno (prevoz, hrana, oblačila, prosti čas)?

2 ODPRAVA LAKOTE

**Fotografija je posneta v Burundiju v Centru za podhranjene otroke Rwisabi.*

ODPRAVITI LAKOTO, ZAGOTOVITI PREHRANSKO VARNOST IN BOLJŠO PREHRANO TER SPODBUJATI TRAJNOSTNO KMETIJSTVO

Države si bodo prizadevale odpraviti lakoto in vse oblike neustrezne prehranjenosti, zagotoviti trajnostno pridelavo hrane ter odporne načine kmetovanja, ohraniti gensko raznovrstnost semen, povečati vlaganja v kmetijsko infrastrukturo ter odpraviti in preprečevati trgovinske omejitve na svetovnih kmetijskih trgih.

Vsakodnevno približno 800 milijonov ljudi trpi zaradi lakote, kar pomeni skoraj vsak deseti zemljan. Hrane bi lahko bilo na planetu dovolj za vse, saj se je v delih sveta pridelalo veliko več, kot se je potrebuje. Veliko hrane se zavrže, včasih tudi samo zato, da je cena na trgu lahko višja ...

Največji delež migrantov prihaja iz držav, ki trpijo zaradi oboroženih spopadov in lakote. Pomoč pri novih načinih kmetovanja, pridelovanju pridelkov, ki so bolj odporni na suše, večjih možnostih namakanja ter zaščiti pred erozijo bi prebivalstvo odvrnila od migracij in hkrati spodbudila, da se bi tisti, ki so že odšli, vrnil.

Uresničevanje cilja 2: Pomoč podhranjenim otrokom in boljše kmetijske prakse

Slovenska karitas preko akcije Za srce Afrike zagotavlja pomoč pri nakupu hrane podhranjenim otrokom v Ruandi, Burundiju, Centralnoafriški republiki in šolarjem na Madagaskarju. V teh državah je zaradi splošne revščine, posledic podnebnih sprememb ali konfliktov tudi do 50 odstotkov otrok, mlajših od 5 let, podhranjenih.

Otrokom se posledice podhranjenosti lahko poznajo celo življenje, tako v intelektualnem kot telesnem razvoju, ko ne zrastejo svojim letom primerno, v šoli se težje učijo, nekateri žal izgubijo tudi življenje. Pravočasna pomoč v centrih, kjer delujejo tudi naše misijonarke in jih podpira Karitas, rešuje življenja. Karitas preko projektov v Afriki revnim malim kmetom pomaga pri izboljšanju kmetijskih praks in večji pridelavi hrane. Eden takšnih je projekt učinkovitejše rabe naravnih virov v Ruandi, ki ga podpira Ministrstvo za zunanje zadeve RS.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kaj bi povprašal ljudi na fotografiji?

Kaj meniš, da je glavna hrana otrok v Afriki?

Svoje pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

Pogovorite se o tem, ali ste bili kdaj lačni oz. vam je »krulilo v želodcu«? Kako ste se ob tem počutili? Kolikokrat dnevno običajno jeste in kaj najraje?

Glavna hrana otrok in odraslih, predvsem na podeželju večine držav v Podsaharski Afriki, je sladki krompir, maniok, koruza, riž, fižol in banane. Predstavlja si, da bi jedel le enkrat dnevno ali šel spat s praznim želodcem. Kako bi to vplivalo nate?

Razmisli ...

Kaj pomeni pregovor »s trebuhom za kruhom«?

Poznaš kakšen primer v zgodovini Slovencev ali drugih narodov, ko so šli ljudje s »trebuhom za kruhom«?

Ali se to dogaja tudi danes? Zakaj in iz katerih držav je največ takšnih migracij?

3 ZDRAVJE IN
BLAGINJA

**Fotografija je posneta v Burundiju v zdravstvenem centru Ruza, ki ga je dogradila Slovenska karitas.*

POSKRBE TI ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE IN SPODBUJATI SPLOŠNO DOBRO POČUTJE V VSEH ŽIVLJENJSKIH OBDOBJIH

Države se bodo zavzemale za zmanjšanje stopnje umrljivosti mater, novorojenčkov in otrok do petega leta starosti, za zaustavitev epidemije AIDS-a, tuberkuloze ter malarije, za učinkovitejše preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od drog ter alkohola in za prepolovitev števila žrtev ter poškodb zaradi prometnih nesreč na svetovni ravni.

Kljub določenemu globalnemu napredku vedno večji delež otrok v Podsaharski Afriki in Južni Aziji umre za posledicami malarije, podhranjenosti, črevesnih bolezni. V teh regijah se pojavijo kar štiri od petih smrti otrok, mlajših od petih let.

Otroci, rojeni v revščini, imajo skoraj dvakrat več možnosti, da umrejo pred petim letom kot tisti iz bogatejših družin.

V Vzhodni Aziji, Severni Afriki in Južni Aziji se je smrtnost mater ob porodih zmanjšala za približno 2/3, vendar jih v deželah v razvoju še vedno ob porodu umre 14-krat več kot v razvitih državah.

Uresničevanje cilja 3: Izboljšanje zdravja in pogojev za življenje otrok in žensk v Ruandi in Burundiju

Slovenska karitas je v 14 letih (od leta 2006 dalje) zgradila, razširila ali obnovila in opremila 6 zdravstvenih centrov, 1 center za fizioterapijo in 3 porodnišnice za boljšo oskrbo revnega prebivalstva v posameznih afriških državah. V sodelovanju z misijonarko Vesno Hiti je, preko projekta za izboljšanje zdravja in pogojev za življenje otrok in žensk v zahodni Ruandi, ki ga je sofinanciralo Ministrstvo za zunanje zadeve RS v letih 2015 do 2017, preko lokalnih delavcev v dveh zdravstvenih centrih pare ozaveščala o načrtovanju družine, nosečnice in matere o reproduktivnem zdravju, pomenu rojevanja v porodnišnici, ker mnoge ženske še vedno rojevajo doma in zaradi zapletov izgubijo življenje, o negi novorojenčkov, pomenu cepljenja, pravilni prehrani ter higieni oskrbi otrok, starih do 5 let. Projekte ozaveščanja žensk o reproduktivnem zdravju je ob podpori MZZ Karitas izvajala tudi v Burundiju.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Ko si bil bolan, kako je bilo poskrbljeno za tvoje zdravje?

Kakšne možnosti za ohranjanje zdravja in zdravstveno oskrbo imajo otroci drugje po svetu?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

Poišči vsaj 3 pogovore o zdravju.

Razmisli ...

»Zdravje je največje bogastvo.«

4 KAKOVOSTNO IZOBRAŽEVANJE

**Fotografija je posneta v Burundiju. Prikazuje učence nove šole v Nyangungu, katere gradnjo je sofinanciralo MZZ.*

VSEM ENAKOPRAVNO ZAGOTOVITI KAKOVOSTNO IZOBRAZBO TER SPODBUJATI MOŽNOSTI VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA ZA VSAKOGAR

Države bodo odpravile razlike med spoloma v izobraževanju, omogočale enakopraven dostop do vseh ravni izobraževanja ter strokovnega usposabljanja za ranljive skupine, vključno z invalidi, pripadniki avtohtonih ljudstev in otroki, ki živijo v težkih razmerah, ter povečale število štipendij za države v razvoju in število usposobljenih učiteljev, tudi z mednarodnim sodelovanjem, zlasti v najmanj razvitih državah ter malih otoških državah v razvoju.

Leta 2014 sta bila na svetovni ravni 2 od 3 otrok vključena v osnovnošolsko izobraževanje. V najmanj razvitih državah je bilo to razmerje le 4 od 10 otrok.

V državah v razvoju imajo prednost pri izobraževanju dečki, deklice pogosto pomagajo pri hišnih opravilih. Med nepismenimi ljudmi na svetu je kar 2/3 žensk. Otrok, katerega mati zna brati, ima dvakrat večjo možnost, da preživi zgodnje otroštvo.

Različni konflikti in naravne katastrofe vsako leto prekinajo izobraževanje več kot 75 milijonom otrok. V Libanonu, kjer živi več kot 1,1 milijona sirskih beguncev, večina sirskih otrok ne obiskuje šole.

Uresničevanje cilja 4: Gradnja šol za kakovostnejše izobraževanje otrok v Ruandi in Burundiju

V afriških državah zaradi splošne revščine še posebej na podeželju primanjkuje šolskih zgradb. Velikokrat se v enem razredu uči tudi do 100 otrok s pomočjo enega učitelja. Slovenska karitas zato podpira gradnjo novih osnovnih in srednjih šol v Afriki, tri je v preteklih letih zgradila ob sofinanciranju Ministrstva za zunanje zadeve RS. Ena med njimi je bila OŠ v revnem podeželskem kraju Nyangungu v Burundiju, kjer je na prošnjo staršev in lokalne partnerske organizacije Karitas v letih 2015 do 2017 podprla gradnjo ter opremljanje nove osnovne šole z 12 učilnicami, sanitarijami ter dvema vodnjakoma. V gradnjo je bilo vključenih 192 staršev, ki so dobili priložnost za plačano delo. Veseli so bili, da bodo imeli njihovi otroci možnost izobraževanja in bodo lažje prišli do poklica in boljše prihodnosti. »Hvala, Slovenija,« so zapisali učenci na transparente ob otvoritvi te šole.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kakšne razlike opaziš med učilnico na sliki in učilnico v tvoji šoli?

Kaj bi vprašal učence na fotografiji?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

Od 780 milijonov nepismenih ljudi sta 2/3 žensk. To je 520 milijonov, kar je skoraj štirikratnik prebivalstva Rusije.

V dvojicah se pogovorite o tem, kakšno bi bilo vaše življenje, če bi bili nepismeni.

Razmisli ...

»Znanje je moč.« Francis Bacon

MEDNARODNO RAZVOJNO
SODELOVANJE SLOVENIJE
SLOVENIJA'S DEVELOPMENT
COOPERATION

5 ENAKOST
SPOLOV

*Fotografija je posneta v Bosni in Hercegovini ob izvedbi delavnic opolnomočenja žensk.

DOSEČI ENAKOST SPOLOV TER KREPITI VLOGO VSEH ŽENSK IN DEKLIC

Za enakopravnost spolov je potrebno odpraviti vse oblike diskriminacije in nasilja nad ženskami ter deklicami, odpraviti sporne običaje, kot so otroške, zgodnje in prisilne poroke ter obrezovanje deklic, in zagotoviti enake pravice do gospodarskih sredstev, lastništva zemlje ter finančnih storitev. Potrebno je priznati in ovrednotiti neplačano delo v gospodinjstvu ter negi in skrbi za druge.

Na svetu je 780 milijonov nepismenih ljudi, kar 2/3 predstavljajo ženske. Ali, povedano drugače, 6 od 10 najrevnejših ljudi na svetu predstavljajo ženske.

Več kot 60 % žensk v Podсахarski Afriki in Južni Aziji dela v kmetijstvu, opravljajo težka in zamudna dela, za svoje delo pa so plačane od 10 do 30 % manj kot moški sodelavci.

Ko govorimo o migracijah in ženskah, moramo omeniti problem trgovine z ljudmi. Ženske predstavljajo 71 % žrtev.

Uresničevanje cilja 5: Izvedba projektov opolnomočenja žensk na Zahodnem Balkanu in v Podсахarski Afriki

Slovenska karitas v državah v razvoju izvaja različne projekte socialnega in ekonomskega opolnomočenja žensk, preko katerih jih ozavešča o njihovih pravicah, zdravju in jim pomaga pri pridobitvi veščin in zaposlitve. Eden izmed njih je projekt Opolnomočenja žensk v Bosni in Hercegovini, ki ga sofinancira Ministrstvo za zunanje zadeve RS. V projekt je vključenih 1.500 ranljivih žensk iz območja Sarajeva, Mostarja in Banja Luke, ki imajo dvakrat mesečno možnost biti vključene v izobraževalne in ustvarjalne delavnice ter dnevno tudi v individualna in družinska svetovanja, ki jih izvajajo strokovne delavke Caritas BiH. Vse to jim pomaga izboljšati kvaliteto življenja in pri iskanju zaposlitve. 30 ženskam pa se je zagotovila tudi možnost poklicnega usposabljanja. Nekatere med njimi so že zaposlene, rešile so se mnoge njihove stiske, povrnila se jim je samozavest, prav tako imajo večjo vrednost in vlogo v družini in družbi.

Slovenska karitas od leta 2006 izvaja tudi program Oskrbe žrtve trgovine z ljudmi v Sloveniji. Med žrtvami je največ žensk, ki prihajajo iz držav Vzhodne Evrope in so bile prisiljene v prostitucijo.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kaj delajo ženske na sliki?

Poznaš več žensk ali moških, ki nimajo možnosti zaposlitve ali vključevanja v družbo?

Kako je z zaposlovanjem moških in žensk po svetu? Zakaj misliš, da je tako?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

V paru ali skupini poskušajte naštet:

- imena ulic v tvojem kraju ali v bližnjem mestu (če tvoj kraj nima ulic), ki so poimenovana po ženskah,
- imena in priimke znanih političark,
- imena knjižnih junakinj,
- imena in priimke pomembnih žensk v zgodovini ali sodobnem času ter povejte, zakaj so bile oziroma so pomembne (lahko tudi naloga za doma).

Razmisli ...

Zaposleni moški za gospodinjstva opravila tedensko porabijo 6 ur, zaposlene ženske pa 23 ur.

6

ČISTA VODA IN URE-
JENE SANITARIJE

**Fotografija je posneta v Burundiju v kraju Kiguhu ob vaškem izviru, ki ga je pomagala zgraditi misijonarka sestra Bogdana Kavčič.*

VSEM ZAGOTOVITI DOSTOP DO VODE IN SANITARNE UREDITVE TER POSKRBE TI ZA TRAJNOSTNO GOSPODARJENJE Z VODNIMI VIRI

Uresničitev 6. cilja bo vsem omogočila enakopraven dostop do čiste, poceni pitne vode in dostop do ustrezne sanitarne ureditve ter higiene. Države morajo uvesti celovito gospodarjenje z vodnimi viri na vseh ravneh in do leta 2020 zavarovati ter obnoviti ekosisteme, povezane z vodo.

Družina na podeželju Afrike preživi z 20 litri vode na dan za pitje, umivanje, pripravo hrane. V Veliki Britaniji ena oseba dnevno porabi 50 litrov vode le za splakovanje stranišča, za tuširanje pa 18 litrov na minuto.

Voda ni enakomerno razporejena in je v veliko krajih sveta primanjkuje, pogosto voda ni dostopna na vsakem koraku, kot je pri nas. Ljudje v Afriki, še posebej ženske in dekleta, prehodijo vsak dan kilometre daleč, da pridejo do prvega vodnjaka in domov prinesejo kantico vode.

Na svetu 2,6 milijarde ljudi živi tudi brez sanitarij, dostop do katerih je osnovna človekova pravica.

Uresničevanje cilja 6: Zagotavljanje oskrbe z vodo

Slovenska karitas je v Ruandi in Burundiju zgradila 11 večjih vodnjakov za oskrbo revnega prebivalstva z vodo. V Burundiju ima na primer le dobrih 70 % prebivalstva dostop do pitne vode in 40 % do ustreznih sanitarij, kar negativno vpliva na njihovo zdravje. S projektom Zagotavljanje oskrbe z vodo in trajnostnih kapacitet za izboljšanje zdravja prebivalstva v kraju Ruzo v Burundiju, ki smo ga izvedli v letih 2011 in 2012 v sodelovanju z misijonarko Bogdano Kavčič in ob sofinanciranju Ministrstva za zunanje zadeve RS, sta bila na primer zgrajena dva rezervoarja za vodo za oskrbo prebivalstva in zdravstvenega centra v kraju Ruzo. V letu 2017 pa smo zgradili vaški vodnjak za 300 družin v kraju Kiguahu. Ljudje so zelo hvaležni, ker imajo dostop do čiste vode, zelo so se zmanjšale črevesne bolezni.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kaj počneta osebi na fotografiji?

Kakšen dostop do vode imaš ti?
Kako se razlikuje od prikazanega na fotografiji?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

Izračunaj, koliko vode porabiš dnevno. Na list papirja zapiši, koliko vode porabiš ob različnih aktivnostih (pitje, tuširanje, izpiranje stranišča, kuhanje, pomivanje posode, pranje perila ...).

V pomoč naj bodo naslednji podatki:

- pitje = 2 l vode,
- umivanje rok in obraza = 5 l vode,
- pomivanje posode = 15 l vode,
- izpiranje WC-ja = 7 l vode,
- kuhanje = 2 l vode na dan,
- umivanje zob = 17 l, če ne zapremo pipe med umivanjem,
- tuširanje = 9 l/min
(vir: TROCAIRE, 2012).

Razmisli ...

Voda prekriva $\frac{3}{4}$ zemeljskega površja. Le 0,003 % vode je primerne za vsakdanjo uporabo. 2,5 % je sladke vode, od tega je 1,2 % primerne za uporabo. Če bi imeli 10.000 litrskih plastenk z vodo, bi bil primeren za uporabo zgolj en kozarec.

**7 DOSTOPNA IN
ČISTA ENERGIJA**

**Na fotografiji je družina v Ruandi, ki je prejela sončne celice z lučjo v sklopu projekta Karitas in MZZ.*

VSEM ZAGOTOVITI DOSTOP DO CENOVNO SPREJEMLJIVIH, ZANESLJIVIH, TRAJNOSTNIH IN SODOBNIH VIROV ENERGIJE

Vsem ljudem je potrebno zagotoviti dostop do zanesljive in sodobne oskrbe z energijo po sprejemljivih cenah, povečati delež obnovljivih virov energije med energetskimi viri, podvojiti energetsko učinkovitost na svetovni ravni ter razširiti infrastrukturo za sodobno in trajnostno splošno oskrbo z energijo v državah v razvoju.

Več kot milijarda ljudi na svetu, ki živijo v revnejših območjih, še vedno nima dostopa do elektrike. Polovica teh ljudi živi v Podsaharski Afriki.

Energija omogoča ekonomske dejavnosti. Zato je izboljšanje dostopa do energije eden izmed pomembnejših dejavnikov pri zmanjševanju revščine na podeželju, pri preprečevanju uničevanja okolja (izseka se manj gozda ipd.) in zmanjševanju migracij, ker imajo ljudje več možnosti za dostojno delo in preživetje.

Na letni ravni približno 20.000 beguncev doživi prezgodnjo smrt zaradi ogrevanja ali kuhanja na osnovna trdna goriva.

Uresničevanje cilja 7: Zagotavljanje sončnih celic z lučjo in učinkovitih kuhalnikov

Slovenska karitas je preko projekta mednarodnega razvojnega sodelovanja pod naslovom »Učinkovitejša raba virov za trajnostno preživetje v okrožju Karongi v Ruandi«, ki ga sofinancira Ministrstvo za zunanje zadeve RS (MZZ) v letih 2018 do 2020, 350 revnim družinam, ki so brez elektrike in živijo v hišah, narejenih iz blata, zagotovila sončne celice z lučjo. V Ruandi se vsak dan znoči ob šesti uri zvečer. Prej se otroci niso mogli učiti zvečer, sedaj se lahko in učni uspeh se jim je močno izboljšal. Odrasli pa so veseli, ponoči kaj najdejo v hiši, z ročno svetilko pa gredo lahko tudi na stranišče. Družine so prejele učinkovite glinene kuhalnike, ki porabijo manj drv za kuhanje in pripravijo hrano hitreje kot pri kuhanju na odprtem ognju. Tako se izseka manj gozda.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kaj vidiš na fotografiji?

Kje je bila fotografija posneta?

Kakšna vprašanja bi postavil ljudem na sliki, če bi jih imel možnost spoznati?

Kakšno bi bilo tvoje življenje brez elektrike?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

Varčuj z energijo! Kako?

Znižaj temperaturo. Z znižanjem za 1 °C lahko račun za energijo zmanjšate za 5–10 %.

Ne dopusti, da toplota iz hiše uhaja dalj časa. Ko zračite hišo, odprite okna le za nekaj minut.

Ugašaj luči, ko jih ne potrebuješ. Z izklopom petih luči, ki jih ne potrebujete, lahko prihranite okoli 60 € letno.

Ne puščaj naprav v načinu pripravljenosti. Naprava v stanju pripravljenosti porabi 30 % energije glede na stanje delovanja. Tudi mit, da morajo računalniki ostati prižgani čez noč, ne drži.

Izključi polnilnik mobilnega telefona, ko ga ne uporabljaš. Tudi, ko ni povezan s telefonom, še vedno črpa elektriko. Po ocenah zavržemo 95 % energije, če je polnilnik neprestano vklopljen v vtičnico.

Segrej manj vode. Če bi vsi Evropejci zavreli le vodo, ki jo potrebujejo, bi s prihranjeno energijo lahko napajali 1/3 evropskih cestnih svetilk.

Pokrij lonec med kuhanjem. Še boljši so ekonom lonci, prihranijo lahko približno 70 % energije!

Rabljeno steklo vrzi v ustrezne zabojnike. Od ostalih smeti posebej zbiraj papir in karton, plastiko in pločevinke.

(Vir: Evropska komisija, Trocaire)

Razmisli ...

Računalniški monitor, ki ga preko noči pustimo v stanju pripravljenosti, porabi toliko električne energije, kot bi je porabili za pripravo skodelice čaja. To je 30 skodelic vsak mesec.

**8 DOSTOJNO DELO IN
GOSPODARSKA RAST**

**Na fotografiji je brezposelna ženska na JV Srbije, ki se je, ob pomoči projekta Karitas, za preživetje začela ukvarjati s čebelarstvom.*

VSEM ZAGOTOVITI DOSTOP DO CENOVNO SPREJEMLJIVIH, ZANESLJIVIH, TRAJNOSTNIH IN SODOBNIH VIROV ENERGIJE

Države si bodo prizadevale ohranjati gospodarsko rast, izboljšati produktivnost gospodarstva s tehnološko pre-novo, varovati pravice delavcev, zavzemale se bodo za od-pravo prisilnega dela, sodobnega suženjstva in trgovanja z ljudmi. Na svetovni ravni bodo postopno izboljšale učin-kovitost rabe virov pri proizvodnji in porabi ter si prizade-vale, da gospodarska rast ne bo povzročala degradacije okolja.

Nezaposlenost in revščina, predvsem v državah v razvoju, posameznike spodbudita, da iščejo svoj kruh v državah, kjer obstaja večja možnost zaposlitve. Tudi ljudje iz razvi-tih držav iščejo boljši zaslužek drugje, med njimi je je bilo v letu 2017 tudi 9.900 Slovencev. Trenutno je na svetu okoli 232 milijonov migrantov, med katerimi je velik delež de-lavcev migrantov. Delavci migranti opravljajo predvsem slabše plačana fizična dela in so pogosto izkoriščeni.

Uresničevanje cilja 8: Program Z delom do dostojnega življenja in projekti opolnomočenja žensk

V državah v razvoju, še posebej v Afriki, možnosti za delo ni veliko. Odvisni so od tega, kar pridelajo na zemlji. Ljudje tako zelo težko preživijo. Z dostojnim delom in plačilom pa se družine izkopljejo iz revščine. Tako niso prisiljeni zapustiti svojega doma in se lahko razvijajo v kraju, kjer so se rodili, kar si v osnovi večina ljudi želi. Slovenska karitas zato že od leta 2010 dalje izvaja program Z delom do dostojnega življenja, pre-ko katerega revni starši v Afriki, Albaniji in na Šrilanki dobijo delo in plačilo zanj. V letih 2017 do 2019 je ob podpori Ministrstva za zunanje zadeve RS izvajala projekt »Ekonomske in socialno opolnomočenje žensk na podeželju jugovzhodne Srbije«, preko katerega je, v sodelovanju s partnersko organizacijo Caritas Beo-gradske nadbiskupije, zagotavljala možnosti za ustvarjanje dohodka in zaposlitve za 240 brezposelnih žensk iz podeželskih krajev. S praktičnim poklicnim usposabljanjem in pridobitvijo sredstev za zagon družinskih dejavnosti s področja turizma, predelave pridelkov, čebelarstva, zdravilnih zelišč ter usposobljenosti za nego na domu je projekt prispeval k povečanju ekonomske neodvisnosti žensk in izboljšanju življenjskih razmer njihovih družin. Projekt učinkovite rabe naravnih virov v Ruandi, ki ga prav tako sofinancira MZZ, omogoča odraslim in mladim dekletom iz revnih družin, da s posojilom začno z lastno obrtjo, kot je vodenje trgovinice, šivanje oblačil, najem zemlje ter pridelava in prodaja pridelkov ipd., in z zaslužkom bolj dostojno preživijo.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kaj počneta osebi na fotografiji?

Kje je bila fotografija posneta?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Razmisli ...

Migracije spreminjajo družbe in svet na boljše.

Dejavnost: Dejstva o migracijah v Sloveniji

Katere trditve o migracijah v Sloveniji držijo? V dvojicah izberite trditve, za katere mislite, da so resnične.

1. V Sloveniji živi okoli 12 % prebivalcev rojenih v tujini.
2. Največ v tujini rojenih oseb prihaja iz arabskih držav.
3. V Sloveniji ne živi niti 1.000 oseb s priznanim statusom mednarodne zaščite.
4. Priseljevanje je ključni dejavnik, ki blaži negativne posledice staranja prebivalstva in upadanja deleža delovno aktivne populacije, ob upoštevanju nizke stopnje rodnosti.
5. Priseljevanje je skozi zgodovino pomembno prispevalo k industrijskemu in gospodarskemu razvoju.
6. Največ delavcev migrantov je zaposlenih v zdravstvenem sektorju.
7. Visoka stopnja tujih delavcev je zaposlenih na delovnih mestih, za katera so prekvalificirani.
8. V letu 2018 je v Sloveniji živel 250.266 tujih državljanov, med njimi jih je bilo največ iz BiH (43 %).
9. Leta 2017 je v tujini živel manj kot 100.000 ljudi s slovenskim državljanstvom.
10. Največ slovenskih izseljencev je v državah EU, izven držav članic EU pa v Avstraliji.

**Na fotografiji so prebivalci, ki se vračajo s tržnice v Mukungu v Ruandi proti svojemu domu.*

ZGRADITI VZDRŽLJIVO INFRASTRUKTURO, SPODBUJATI VKLJUČUJOČO IN TRAJNOSTNO INDUSTRIALIZACIJO TER POSPEŠEVATI INOVACIJE

Potrebno je vzpostaviti kakovostno, zanesljivo in vzdržljivo infrastrukturo ter spodbujati industrializacijo. Države morajo povečati dostop do finančnih storitev in ugodnih posojil za mala proizvodna ter druga podjetja. Potrebno je povečati dostopnost informacijske in komunikacijske tehnologije.

Na svetovni ravni je velik problem zagotavljanje vodovodne in sanitarne infrastrukture, saj približno 880 milijonov ljudi oz. 11 % svetovnega prebivalstva nima dostopa do pitne vode ter 2,6 milijarde ljudi nima dostopa do sanitarij, kar predstavlja veliko zdravstveno grožnjo – izbruh epidemij, nalezljive bolezni zaradi nizkega higienskega standarda.

V gospodarsko najmanj razvitih državah so ceste z izjemo glavnih in večjih mest neasfaltirane, blatne in z veliko luknjami. Ljudje večinoma hodijo peš. V najrevnejših državah, še posebej v Podсахarski Afriki, primanjkuje tudi infrastrukture, ki bi omogočala industrijo in dostop do večjega števila delovnih mest. Ob tem za trajnostni razvoj potrebujejo čiste in okolju prijazne tehnologije.

Preko izboljšanja in razvoja infrastrukture v manj razvitih državah (izboljšana informacijska tehnologija, cestno, železniško, energetsko, sanitarno omrežje idr.) se zmanjšujejo predvsem množične migracije, ki jih povzroča (skrajna) revščina in pomanjkanje možnosti za preživetje. Boljša infrastruktura namreč odpira nove priložnosti za zaposlovanje ljudi. Delo in zaslužek pa zvišujeta življenjski standard in možnost za dostojno življenje ljudi v državi, kjer so doma. Prav tako boljša informacijska infrastruktura omogoča ljudem, da se seznanijo z možnostmi za zaposlitev v tujini in se lahko odločijo za selitev v razvitejše države. Ob tem je pogost tudi »beg možganov«.

Uresničevanje cilja 9: Obnova in gradnja infrastrukture v Srbiji in Afriki

Slovenska karitas je v letu 2015 s Caritas Beogradske nadbiskupije v Srbiji izvedla projekt Obnove s poplavami poškodovane osnovne šole v Bariću in cestne infrastrukture v Krupnju v Srbiji, ob sofinanciranju Ministrstva za zunanje zadeve RS in Občine Krupanj.

Projekt je nastal na podlagi lokalnih potreb po obnovi javne infrastrukture po poplavah v Srbiji leta 2014.

Slovenska karitas je v Burundiju zgradila tudi 30 stranišč za revne družine, kar jim daje večje dostojanstvo. V letu 2019 je gradila 16 stranišč za potrebe OŠ v Kiguhu v Burundiju ...

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Se na sliki dogaja kaj nenavadnega ali drugačnega?

Kako misliš, da se počutijo osebe na fotografiji?

Kako bi se počutil ti, če bi moral povsod iti peš – v šolo, trgovino itd.?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

V znak solidarnosti do ljudi, ki nimajo dostopa do prenosnih telefonov in interneta, en teden ne uporablaj svojega telefona po osmi uri zvečer.

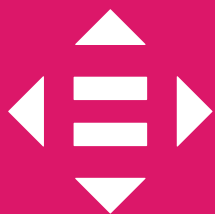
Ali si pripravljen sprejeti izziv? Kaj ti bo povzročalo največ problemov? Povabi prijatelje, da se ti pridružijo.

Razmisli ...

Razvoj zmanjšuje prisilne in množične migracije, pospešuje pa prostovoljne in zelene migracije.

10 ZMANJŠANJE
NEENAKOSTI

**Na fotografiji je mož, ki je dobil delo in plačilo zanj na misijonu v Kiguhu v Burundiju, posneto v Burundiju.*

ZMANJŠATI NEENAKOSTI ZNOTRAJ DRŽAV IN MED DRŽAVAMI

Za uresničitev cilja je potrebno zagotoviti večjo vlogo vseh ljudi ne glede na njihovo ozadje ali okoliščine, večjo zastopanost in vlogo držav v razvoju pri odločanju v mednarodnih ekonomskih ter finančnih ustanovah in omogočiti urejene, varne, zakonite ter odgovorne migracije in mobilnost ljudi.

Neenakost in revščina sta medsebojno povezani. Revni so pogosto izključeni iz družbe, zapostavljeni in prikrajšani, saj so velikokrat za svoje delo slabo plačani. 62 najbogatejših posameznikov na svetu poseduje enako bogastvo kot 3,6 milijarde najrevnejšega prebivalstva sveta. Dohodkovna neenakost narašča, bogati bogatijo, tisti, ki imajo manj, pa ostajajo na istem oz. se njihov položaj še poslabšuje.

Migracije zmanjšujejo dohodkovne neenakosti – tako v državah, od koder migranti prihajajo (izvornih državah), kamor del zasluženega dohodka pošljejo domačim, da lažje preživijo, kot tudi v državah, kamor se migranti priseljujejo (ciljnih državah), kjer s svojim delom, plačilom davkov in potrošnjo prispevajo h gospodarski rasti.

Uresničevanje cilja 10: Opolnomočenje in zagovorništvo najranljivejših

Slovenska karitas preko različnih projektov in programov v Sloveniji, na Zahodnem Balkanu, Podsaharski Afriki in drugje po svetu prispeva k zmanjšanju neenakosti, da pomaga najrevnejšim prebivalcem k večji možnosti za zaposlitev in ustvarjanju dohodka ter s tem k lažjemu vključevanju v družbo.

V sodelovanju z drugimi nevladnimi organizacijami spodbuja k izboljšanju politik v Sloveniji, ki bodo prispevale k bolj dostojnemu življenju najranljivejših, preko projekta MIND pa k politikam, ki omogočajo urejene, varne, zakonite in odgovorne migracije.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kaj vidiš na fotografiji?

Kje je bila fotografija posneta?

Kakšne podobnosti vidiš s svojim domačim okoljem?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

Kakšne spremembe so potrebne v svetu in družbi, da bo na svetu manj neenakosti? Zapiši 3 glavne ideje in jih predstavi sošolcem.

Razmisli ...

Ali je svetovno bogastvo pravično porazdeljeno?

11 TRAJNOSTNA MESTA
IN SKUPNOSTI

*Fotografija je bila posneta v Sloveniji ob usposabljanju dveh sodelavcev Caritas Rwanda za izdelavo stisnjenih zidakov pri podjetju Dahahaus Prestige d.o.o.

TRAJNOSTNA MESTA IN SKUPNOSTI

Države morajo vsem omogočiti dostop do ustreznega, varnega in cenovno sprejemljivega prebivališča, osnovnih storitev ter trajnostnega prevoza. Okrepiti morajo prizadevanja za varstvo in ohranjanje svetovne kulturne ter naravne dediščine.

Vsak teden se med 1,5 in 3 milijone ljudi preseli v mesto v želji po boljšem življenju.

Leta 2015 je približno 4 milijarde ljudi – 54 % celotne svetovne populacije – živelo v mestih. Hitra urbanizacija je privedla do velikih izzivov, vključno s hitro rastočimi revnejšimi četrtmi, večjim onesnaževanjem okolja, neustreznimi osnovnimi storitvami in nerazvito infrastrukturo ter nenačrtovanimi pritiski na mesta, zaradi katerih so mesta ranljivejša in manj odporna na naravne katastrofe.

Uresničevanje cilja 11: Izdelava kvalitetnih opek iz lokalne zemlje za gradnjo hiš v Ruandi

Slovenska karitas v projektu »Učinkovitejša raba virov za trajnostno preživetje v okrožju Karongi v Ruandi«, ki ga v letih 2018 do 2020 sofinancira Ministrstvo za zunanje zadeve RS in poteka v partnerstvu s Caritas Rwanda, sodeluje tudi s slovenskim podjetjem Damahaus Prestige d.o.o. Strokovnjaki iz podjetja učijo lokalni kader izdelave kvalitetnih stisnjenih zidakov iz lokalne zemlje in cementa s pomočjo preš oz. stiskalnic. Ti zidaki so cenejši od žganih zidakov oz. opek, katerih izdelava močno onesnažuje okolje, so pa veliko bolj kvalitetni od tradicionalnih zidakov iz blata. Ta način izdelave zidakov je nov za Ruando. Z njimi bodo lahko gradili trajnostne in vzdržljive stavbe, hkrati pa bodo lokalne skupnosti, usposobljene za to delo, prejele pet preš, med njimi dve dar podjetja, tudi zaslužile za svoje preživetje s prodajo opek.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kakšna vprašanja bi zastavil osebi na fotografiji, če bi jo spoznal?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

Razmisli, kaj tebi pomeni dom?

Stavek DOM je ... zapiši na list papirja in ga obrazloži.

Razmisli ...

Bi raje živel na vasi ali v mestu? Zakaj?

MEDNARODNO RAZVOJNO
SODELOVANJE SLOVENIJE
SLOVENIAN'S DEVELOPMENT
COOPERATION

*Na fotografiji so ženske iz okrožja Karongi v Ruandi, ki so prejele koze iz projekta, ki ga sofinancira MZZ.

ZAGOTOVITI TRAJNOSTNE NAČINE PROIZVODNJE IN PORABE

Države si morajo prizadevati za trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri in njihovo učinkovito rabo. Na svetovni ravni je potrebno prepoloviti količino zavržene hrane na prebivalca in zagotoviti ustrezno ravnanje s kemikalijami ter odpadnimi snovmi.

V svetu vsako leto zavržemo 1,3 milijarde ton hrane, kar je približno 1/3 vse hrane. Potrebno je občutno zmanjšati količino vseh odpadkov s preventivnimi ukrepi, zmanjševanjem porabe, recikliranjem in ponovno uporabo.

Poleg tega je potrebno podpirati tudi države v razvoju pri krepitvi znanstvenih in tehnoloških zmogljivosti za prehod na bolj trajnostno proizvodnjo in porabo – podpora pri prenosu znanja in okolju prijaznih tehnologij v industriji ter trajnostnih kmetijskih praksah.

Uresničevanje cilja 12: Učinkovitejša raba virov v Ruandi

Slovenska karitas v projektu »Učinkovitejša raba virov za trajnostno preživetje v okrožju Karongi v Ruandi«, ki ga izvaja v sodelovanju s Caritas Ruanda ob podpori Ministrstva za zunanje zadeve RS, starše in dekleta iz 600 revnih družin uči izboljšanih kmetijskih praks. Vse družine so prejele koze. S pomočjo kozjih iztrebkov, uporabljenih za gnojenje, izboljšajo rodovitnost zemlje. Prejeli so tudi raznolika semena zelenjave in sadike sadnih dreves. Lokalni kader jih uči urejanja zelenjavnih vrtov ob domovih, ki jih prej niso imeli, da izkoristijo vsak košček zemlje, ki jo v najgostejše naseljeni državi v Afriki – Ruandi primanjkuje. Družine na tem podeželskem območju s tem pridelajo več hrane in zmanjšajo podhranjenost.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kaj meniš, kaj je osebam na sliki najpomembnejše?

Opiši zgodbo, ki je ujeta na fotografiji.

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

Koliko hrane si zavrgel v preteklem tednu?

Kaj lahko stori vsaka družina, da ne bi zavrgla nič hrane?

Svoje razmišljanje deli s sošolcem v paru. Izberita tri najpomembnejše predloge in jih predstavita sošolcem.

Razmisli ...

V Sloveniji smo v letu 2011 zavrgli skoraj 170 tisoč ton hrane, kar je približno 82 kg na prebivalca.

MEDNARODNO RAZVOJNO
SODELOVANJE SLOVENIJE
SLOVENIA'S DEVELOPMENT
COOPERATION

13 PODNEBNI
UKREPI

**Fotografija je bila posneta ob neurju v Sloveniji.*

SPREJETI NUJNE UKREPE ZA BOJ PROTI PODNEBNIM SPREMENBAM IN NJIHOVIM POSLEDICAM

V državah je potrebno krepiti pripravljenost na nevarnosti in naravne nesreče, ki so posledica podnebnih sprememb, ukrepe za boj proti podnebnim spremembam je potrebno vključiti v politike, strategije ter načrte na državni ravni in izvajati zavezo razvitih držav pogodbenic Okvirne konvencije ZN o spremembi podnebja.

Če bi vsi živeli kot Slovenci, bi vsako leto porabili za skoraj tri planete naravnih virov.

V zadnjem desetletju beležimo 30 % porast izrednih podnebnih pojavov, kot so suše, poplave, neurja, ki najbolj prizadenejo revne, saj so se sami nezmožni spopadati z njimi.

Povprečna svetovna gladina morja se bo do konca stoletja dvignila od 20 do 55 centimetrov, kar bo prizadelo mnoge prebivalce obalnih območij.

Po svetu je danes mnogo ljudi, še posebej v najrevnejših državah, ki so morali zapustiti svoj dom zaradi posledic podnebnih sprememb, kot so dolgotrajne suše ali huda neurja, ki so jim uničila dom in ves pridelek. Imenujemo jih »okoljski begunci«. Hude suše že nekaj let močno prizadenejo mnogo prebivalcev držav na območju Sahela v Afriki, kjer so ljudje s svojim preprostim načinom življenja zelo malo prispevali k podnebnim spremembam. Preživetje večine prebivalstva na podeželju teh držav je odvisno od kmetovanja. Zaradi hudega pomanjkanja dežja na mnogih območjih ne pride-lajo dovolj hrane, pesti jih lakota. Zato se selijo v druge kraje znotraj države ali v sosednje države, kar povzroča dodaten pritisk na naravne vire na območju, kamor so se ljudje priselili.

Uresničevanje cilja 13: Zmanjšanje tveganja in pripravljenost na naravne nesreče

Projekt zmanjšanja tveganja in krepitev pripravljenosti na nevarnosti ter naravne nesreče v Bosni in Hercegovini ter Srbiji je Slovenska karitas podprla v sodelovanju z drugimi evropskimi Karitas po poplavah v letu 2014 v sodelovanju z lokalnima Karitas. V letih 2015 in 2016 je bilo za sodelavce Karitas organizirano usposabljanje, pripravljen je bil načrt za hiter ter učinkovit odziv v primeru nesreč. Lokalno prebivalstvo in mladi po šolah so bili ozaveščeni, kako zmanjšati tveganje in kako ravnati v primeru naravnih nesreč. Za ta namen so bili pripravljeni priročniki in didaktična gradiva za šole, organizirana srečanja na ravni občin in z drugimi nevladnimi organizacijami, aktivnimi na tem področju.

V Sloveniji je Slovenska karitas z EU-projektom ozaveščala o problematiki podnebnih sprememb v povezavi z revščino v Afriki in spodbujala k odgovornemu ravnanju z okoljem mlade po vrtcih in šolah ter splošno javnost.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kje je bila fotografija posneta?

Kaj fotografija prikazuje?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

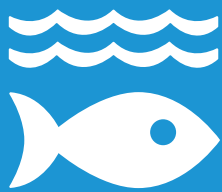
V znamenju podnebne pravičnosti in solidarnosti do vseh ljudi, ki najbolj trpijo zaradi podnebnih sprememb, nariši levo in desno dlan. Na levo roko napiši obljubo, kaj boš kot posameznik naredil za zmanjševanje posledic podnebnih sprememb. Na desno pa zapiši sporočilo slovenskim politikom oziroma odločevalcem, kako naj oni vplivajo na zmanjševanje posledic podnebnih sprememb.

Razmisli ...

»Imamo le en planet, vsi moramo skrbeti zanj.«

14 ŽIVLJENJE
V VODI

**Fotografija je bila posneta ob jezeru Kivu v Ruandi.*

OHRANJATI IN VZDRŽNO UPORABLJATI OCEANE, MORJA IN MORSKE VIRE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Za ohranjanje in trajnostno uporabo morskih virov morajo države do leta 2025 preprečiti ter občutno zmanjšati onesnaževanje morja in trajnostno upravljati ter varovati morske in kopenske ekosisteme. Do leta 2020 morajo učinkovito urediti izlov in odpraviti prelov, nezakonit, neprijavljen ter zakonsko neurejen ribolov in izboljšati ohranjanje ter trajnostno rabo oceanov.

Oceani in drugi morski viri ljudi oskrbujejo z vodo, prehrano, energijo ter pomembno vplivajo na zdravje ljudi in na svetovno gospodarstvo.

Prekomeren ribolov in ladijski promet, nafta, gnojila, odpadki in druge škodljive snovi, ki jih ljudje uporabljamo ter proizvajamo, onesnažujejo morja in oceane. Največjo grožnjo oceanom predstavljamo ljudje z masovno pridelavo odpadkov. Vsako leto 12,7 milijona ton plastike pristane v morju. Ta količina je skoraj takšna, kot če bi vsako minuto poln smetarski tovornjak iztovoril celoten tovor v morje. Plastični izdelki zaidejo v prehrano morskih bitij in nato spet do nas, ob zauživanju morske hrane.

Zaradi globalnega segrevanja se dviguje morska gladina oceanov, kar v prihodnosti predstavlja morebiten razlog za migracije. Četudi se podnebne spremembe omeji z zmanjšanjem izpušnih plinov, je predvideno, da se bo morska gladina v naslednjih 2000 letih dvignila za 25 metrov.

Prav tako je odvisnost prebivalcev od morskih virov, na primer od ribolova, eden izmed razlogov za migracije z obal v mesta. Zaradi prekomernega ribolova (ki ga pogosto zakrivijo ladje iz razvitega sveta z bolj dognanimi tehnološkimi rešitvami) se je število rib ob obalah Afrike tako zmanjšalo, da so morali številni lokalni ribiči opustiti svoje delo in si poiskati zaslužek drugje. Odpadki so povzročili tudi zastrupljenost rib na določenih območjih, kar je prav tako povzročilo selitve ljudi.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kje je bila fotografija posneta?

Ali si kdaj ribaril? Kako je bilo?

Kakšen pomen ima ribarjenje za ljudi na fotografiji?
Kakšnega zate?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

Če se proizvodnja plastike nadaljuje v taki meri, se bo do leta 2050 v okolje odložilo približno 12 milijard ton plastike, kar je primerljivo s težo 66 milijonov modrih kitov, ki so največje živali na svetu.

Sestavi 5 predlogov, kako lahko vsak posameznik omeji uporabo plastike in jih predstavi svojim sošolcem.

Razmisli ...

Kavni lonček je promoviran kot izdelek, ki se ga da dobro reciklirati, saj je v večini narejen iz papirja. Da lahko vsebuje tekočino, je obložen s plastično snovjo, ki jo je težje reciklirati, zato se mora kavne lončke reciklirati v posebnih, ne-standardnih reciklažnih objektih, ki jih je po svetu zelo malo. Dejansko je zgolj en odstotek vseh kavnih lončkov na koncu recikliranih.

15 ŽIVLJENJE
NA KOPNEM

*Na fotografiji so ženske iz Rwisabija v Burundiju, ki skupaj obdelujejo polje z ananasom. V ozadju so posajena mlada drevesa.

VAROVATI IN OBNOVITI KOPENSKE EKOSISTEME TER SPODBUJATI NJIHOVO TRAJNOSTNO RABO, TRAJNOSTNO GOSPODARITI Z GOZDOVI, BORITI SE PROTI ŠIRJENJU PUŠČAV, PREPREČITI DEGRADACIJO ZEMLJIŠČ IN OBRNITI TA POJAV TER PREPREČITI IZGUBO BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Države morajo do leta 2020 spodbuditi trajnostno gospodarjenje z gozdovi, ustaviti njihovo krčenje in obnoviti degradirane gozdove. Boriti se morajo proti širjenju puščav (z mejnikom za uresničitev v letu 2030) in do leta 2020 uvesti ukrepe za preprečitev vnosa invazivnih tujerodnih vrst ter se boriti proti divjemu lovu in nezakoniti trgovini z zaščitenimi vrstami na svetovni ravni.

Med letoma 2000 in 2010 je zemlja vsako leto izgubila več kot 12 milijonov hektarjev gozda. To je približno enako površini 6 Slovenij.

Zaradi suš in širjenja puščav je vsako minuto uničeno območje velikosti 32 nogometnih igrišč. Leta 2015 je bilo visoko ogroženih 23.000 vrst rastlin, živali in gliv.

Suša in širjenje puščav sta pomembna vzroka tako začasnih kot tudi stalnih migracij. Površina puščav se ves čas povečuje. K temu pripomorejo tako podnebne spremembe kot tudi zelo hitra rast prebivalstva. Zaradi potrebe nahraniti vse več ljudi se bolj posega v naravo in zemljo močneje izkorišča. Širjenje puščav najbolj grozi območjem ob Sahari. Na teh območjih prihaja do spopadov zaradi pomanjkanja zemlje in vode. Ker se prebivalstvo ni več možno preživljati, se je prisiljeno seliti. Do leta 2020 naj bi se zaradi širjenja puščav samo iz Podsaharske Afrike odselilo 60 milijonov ljudi.

Uresničevanja cilja 15: Pogozdovanje in učinkovitejša raba lesa

Slovenska karitas preko projekta učinkovitejše rabe naravnih virov okrožju Karongi v Ruandi, ki ga podpira Ministrstvo za zunanje zadeve RS v 2018 do 2020, prispeva k zmanjšanemu sekanju gozdov z namestitvijo učinkovitih glinenih kuhalnikov 480 družinam, ki tako porabijo veliko manj lesa za pripravo hrane. Projekt je omogočil tudi, da so vključeni domačini na terasah posadili skoraj pol milijona sadik kmetijsko-gozdskih dreves, ki bodo zmanjševala erozijo prsti in prispevala k bolj čistemu zraku.

V sodelovanju s Caritas Malavi, kjer tudi občutijo hude posledice podnebnih sprememb, smo podprli posaditev 800 dreves v okolici srednjih šol. Ta projekt so podprli srednješolci v Sloveniji in na ta način izrazili solidarnost z mladimi v Malaviji.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kaj počno ženske na fotografiji?

Kako se počutijo?

Kje je bila fotografija posneta?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

Tradicionalni načini obdelovanja in izkoriščanja zemlje vključujejo jemanje le tistega, kar potrebujemo in ne tega, kar želimo. Vključujejo uporabo naravnih gnojil namesto kemičnih ter selektivno sečnjo dreves in ne masivnega izsekovanja večjih površin.

V dvojicah se pogovorite o prednostih in slabostih tradicionalnega in modernega načina obdelave zemlje. Ugotovitve predstavite sošolcem.

Kot šola ali razred se lahko odločite, da boste podprli prizadevanja mladih v afriških državah, kot je Malavi, v boju proti širjenju puščav in podnebnim spremembam, ter organizirate akcijo, ki jim bo omogočila nakup sadik dreves. Lahko posadite tudi drevo na šolskem vrtu.

Razmisli ...

Uporabljal izdelke iz recikliranega papirja. Vsaka tona recikliranega papirja reši 17 dreves v primerjavi s papirjem, narejenim iz novih materialov.

16

MIR, PRAVIČNOST IN
MOČNE INSTITUCIJE

**Fotografija je bila posneta v Srbiji. Na njej je učenka, ki preko kartic spoznava otrokove pravice.*

SPODBUJATI MIROLJUBNE IN VKLJUČUJOČE DRUŽBE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ, VSEM OMOGOČITI DOSTOP DO PRAVNEGA VARSTVA TER OBLIKOVATI UČINKOVITE, ODGOVORNE IN ODPRTE USTANOVE NA VSEH RAVNEH

Za uresničitev cilja si bodo države prizadevale občutno zmanjšati vse oblike nasilja in izkoreniniti zlorabe, izkoriščanje, nasilje, mučenje otrok ter trgovino z njimi. Prizadevale si bodo omejiti vse oblike korupcije in podkupovanja, spodbujati ter izvajati nediskriminacijske zakone in politike za trajnostni razvoj. Države se morajo tudi boriti proti vsem oblikam organiziranega kriminala in občutno omejiti nezakonite finančne tokove ter trgovino z orožjem.

Trenutno je na svetu 200 milijonov otrok, ki morajo delati, to je približno toliko, kot imajo prebivalcev Slovenija, Italija, Francija in Nemčija skupaj. Največ otrok dela v Podсахarski Afriki in v Jugovzhodni Aziji ter Latinski Ameriki. Ta dela so večinoma težka fizična dela v kmetijstvu, rudarstvu, gradbeništvu in tekstilni industriji. Ob tem so kršene njihove pravice do zaščite.

Na svetu je približno 20 milijonov žrtev trgovine z ljudmi. 20 % žrtev predstavljajo otroci.

Migrantski tok, ki je Evropo dosegel v letih 2015 in 2016, je opozoril na številne migrantske otroke, ki so v Evropo prispeli z družino ali brez spremstva, in na zagotavljanje njihove zaščite. Prav otroci so ena izmed ranljivejših skupin v procesu migracij, saj so najbolj izpostavljeni nasilju, trgovini z ljudmi, izkoriščanju na migracijski poti, izginotju ali ločitvi od družine. Leta 2016 je v Evropsko unijo prispelo približno 63.300 otrok brez spremstva. Istega leta je Evropski policijski urad ocenil, da je od tega približno 10.000 otrok izginilo.

Uresničevanje cilja 16: Ozaveščanje o otrokovih pravicah v južni Srbiji

Slovenska karitas je v letih 2016 in 2017 izvajala projekt »Izboljšanje izobraževanja o otrokovih pravicah na območju južne Srbije« v sodelovanju s Caritas Beogradske nadbiskupije in ob podpori Ministrstva za zunanje zadeve RS. Pravice otrok, še posebej v socialno ogroženih družinah, ki jih je na območju južne Srbije zaradi brezposelnosti veliko, so pogosto kršene. Preko projekta so potekala usposabljanja za učitelje, aktivnosti ozaveščanja za učence ter tudi za starše. Otroci so spoznali svoje pravice preko interaktivnih delavnic z uporabo slikovnih kartic in nagradnega natečaja.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kaj predstavlja fotografija?

So tudi tebi omogočene enake pravice kot deklici na fotografiji?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

V vašo šolo se vpiše dijak, ki ima status begunca. Kako bi poskrbel, da bi bil dobro sprejet med vrstniki?

Pogovorita se s sošolcem v paru, nato pa vsak par predstavi svoj načrt razredu.

Skupaj se pogovorite o tem, katere pravice otrok po svetu, med njimi tudi begunskih otrok, so najpogosteje kršene

Razmisli ...

Veliko svetovno znanih znamk oblačil, ki jih danes nosimo v Evropi, so produkt težkega in prisilnega dela otrok. Otroci delajo na vsaki stopnji tekstilne proizvodne verige: od proizvodnje bombaža v Beninu do nabiranja bombaža v Uzbekistanu, preje v Indiji in vse do izdelave oblačil v tovarnah v Bangladešu.

17 PARTNERSTVA ZA
DOSEGANJE CILJEV

**Fotografija je bila posneta v Burundiju. Na njej je slovenska misijonarka sestra Bogdana Kavčič.*

OKREPITI NAČINE IN SREDSTVA ZA IZVAJANJE CILJEV TER OŽIVITI GLOBALNO PARTNERSTVO ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Države bodo za dosego cilja za države v razvoju zagotovile dodatna finančna sredstva iz različnih virov in v celoti izpolnjevale zaveze glede uradne razvojne pomoči. Sprejele in izvajale bodo programe spodbujanja naložb za najmanj razvite države, več domačih sredstev pa usmerile v izboljšanje sposobnosti držav v razvoju za pobiranje davkov in drugih prihodkov.

Lahko ga razumemo kot temeljni cilj za doseganje vseh drugih ciljev, saj vključuje zagotavljanje finančnih sredstev, tehnologije, krepitve zmogljivosti, trgovine, vprašanj odnosov med državami, obveznosti razvitih do manj razvitih držav itd. Vsak izmed omenjenih dejavnikov predstavlja določene zahteve, ki jih bodo morale izpolniti vse države, če želimo na svetovni ravni uresničiti Agendo 2030. Slovenija, ki je država donatorica od leta 2004, si v sklopu mednarodnega razvojnega sodelovanja do leta 2030 prizadeva prispevati 0,33 % svojega bruto nacionalnega dohodka za uradno razvojno pomoč, ki je namenjena pomoči državam v razvoju pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja – predvsem državam Zahodnega Balkana in Podсахarske Afrike. Republika Slovenija del te pomoči državam v razvoju nameni tudi preko razpisov in projektov slovenskih nevladnih organizacij.

17. cilj naslavlja tudi razvite države, ki iz držav v razvoju uvažajo predvsem surovine (kakav, čaj, minerali ipd.). V treh podciljih gre za korenito reformo mednarodne trgovine, ki je možna le na podlagi usklajenega mednarodnega sodelovanja.

Trgovina in migracije sta tesno povezana procesa. Od najzgodnejših dob človeštva so velika trgovska mesta privabljala množico ljudi, saj so rastoča mesta obljubljala boljšo prihodnost. Nepoštena in nepravilne trgovinske prakse na splošno najhujše prizadenejo prav najrevnejše.

Uresničevanje cilja 17: Pridobivanje finančnih sredstev za države v razvoju

Slovenska karitas si prizadeva pridobivati sredstva za razvojno pomoč na razpisih Ministrstva za zunanje zadeve RS, preko lastnih dobrotelčnih akcij in v sodelovanju s slovenskimi podjetji. Največ razvojne pomoči nameni državam Podсахarske Afrike in Zahodnega Balkana. Izvaja jo v sodelovanju z lokalnimi partnerji, večinoma slovenskimi misijonarji in lokalnimi Karitas, ki delujejo v državah prejemnicah pomoči. S tem lahko ljudem, ki živijo v revščini in imajo manj možnosti, pomaga do preživetja in dostojnega življenja.

Kaj vidiš na fotografiji?

Vzemi si minuto časa in si oglej fotografijo.

Kje je bila fotografija posneta?

Kakšno partnerstvo je prikazano na fotografiji?

Svoj pogled deli z ostalimi.

Dejavnost

Sodeluje cel razred, s sošolci se usedite v krog. Opisali boste cilje trajnostnega razvoja.

Prvi dijak prične pripovedovati zgodbo v povezavi s 1. ciljem in se ustavi po nekaj stavkih. Nadaljuje naslednji dijak (v smeri urinega kazalca), ki obdrži nit zgodbe in jo poveže z naslednjim ciljem. Pripovedovanje naj se nadaljuje do smiselnega zaključka. Zgodbo lahko zapišete ali posnamete.

Razmisli ...

»V življenju boste imeli vse, če boste pomagali drugim, da dobijo to, kar si želijo.«
Hilary Hinton Ziglar

FOTO-GOVORICA CILJI TRAJNOSTNEGA RAZVOJA

NAVODILA ZA UČITELJE

Zakaj uporabljati to foto-govorico?

17 ciljev trajnostnega razvoja so leta 2015 sprejele vse države članice Organizacije združenih narodov, vključno s Slovenijo, v Agendi 2030 za trajnostni razvoj. S cilji se poudarja pomembnost skladnega ekonomskega, socialnega in okoljskega razvoja. Postavljajo nove temelje pri naslavljanju neenakosti, gospodarske rasti, dostojnih delovnih mest, izzivov mest in naselij, industrializacije, energije, podnebnih sprememb, trajnostne potrošnje in proizvodnje ter miru in pravičnosti. Potrebno jih je uresničiti v vseh državah sveta do leta 2030.

Agenda 2030 je ena najpomembnejših zavez sodobnega časa za prihodnost sveta. Zato je za dijake izjemnega pomena, da so z njo in njenimi cilji seznanjeni, hkrati pa tudi spodbujeni k razmišljanju o uresničevanju človekovih pravic, ki še vedno niso dostopne mnogim po svetu. Dijaki bodo razmišljali o povezavi med globalnim trajnostnim razvojem in migracijami, kar je zelo aktualna tematika današnjega časa.

Kdaj jo uporabiti?

Foto-govorico lahko vključujete celotno šolsko leto. Sestavljena je iz 18 foto-listov, lahko jo uporabite v celoti ali po posameznih foto-listih (na primer enkrat mesečno).

Pri katerih predmetih uporabiti?

Foto-govorica je v osnovi namenjena srednjim šolam. Možna je tudi uporaba v zadnji triadi osnovnih šol. Profesorji lahko sami prilagodite vsebine glede na starost dijakov. Uporabite jo lahko pri različnih predmetih (družboslovje, naravoslovje, interesne dejavnosti, izbirne vsebine, razredne ure ...).

Vsak foto-list vsebuje:

- ime in kratek opis cilja,
- primer, kako Slovenska karitas preko svojih projektov v državah v razvoju (predvsem v Afriki in na Zahodnem Balkanu) uresničuje ta cilj,
- primer za dejavnost,
- dejstvo oziroma vprašanje v premislek.

Kako foto-govorico uporabljati?

Načinov za uporabo tega gradiva je toliko, kot je profesorjev. Nekaj predlogov:

1. Vseh 17 foto-listov s cilji razporedite po tleh. Dijaki naj:

- se postavijo k fotografiji, ki jim je najbolj všeč in povedo, zakaj so izbrali določeno fotografijo,
- se postavijo k cilju, za katerega menijo, da je najpomembnejši,
- povedo, zakaj so izbrali ta cilj in kakšno sporočilo nosi (zakaj menijo, da je vključen v Agendo 2030),
- se postavijo k cilju, za katerega menijo, da ga tudi sami lahko pomagajo uresničevati,
- izberejo cilj in ga povežejo z migracijami.

2. Fotografije lahko služijo kot iztočnice za sledeči pogovor:

- Kako se počutiš, ko gledaš to fotografijo?
- Kdo je na fotografiji?
- Kakšna je njihova zgodba?
- Kaj bi jih vprašal?
- Kaj bi jim povedal?
- Kako lahko pomagaš osebam na fotografiji?

3. Dijakom dovolite, da kartice pregledajo in se o njih pogovorijo v njim ustreznem tempu, v parih. Vsak par povzame pogovor in ga deli s sošolci. Aktivnost lahko nadgradimo s skupinsko razpravo o vsakem cilju.

4. Dijake prosite, naj na podlagi opazovanja fotografij, razporejenih po učilnici, napišejo vprašanja o ciljih trajnostnega razvoja, ki se jim porajajo in kako menijo, da bodo posamezni cilji pozitivno vplivali na ljudi. Na zadnji strani foto-listov naj poiščejo odgovore na vprašanja.

5. Dijake prosite, naj doma poiščejo več podatkov o določenem cilju in jih naslednjič predstavijo pri pouku (lahko vsak za svoj cilj). Lahko pripravijo predstavitev tudi v pisni obliki, na plakatu ali PPT-predstavitvi.

Nameni

Dijaki bodo odkrivali, ocenili, premislili o:

- ciljih trajnostnega razvoja,
- vzrokih za postavitve ciljev in učinkih na družbo,
- načinih, kako lahko uresničimo cilje do leta 2030 (vključuje posameznike, države in mednarodno skupnost).

Učni cilji

Dijaki bodo znali povzeti in razložiti:

- kaj so cilji trajnostnega razvoja,
- vzroke in posledice ciljev,
- kako bodo cilji spremenili družbo na boljše,
- kako cilji vplivajo na posameznike in družbo,
- kako lahko sami vplivajo na dosego teh ciljev.

REŠITEV: Cilj 8 (delo in gospodarska rast)

PRAVILNE TRDITVE: **1, 3, 4, 5, 7, 8.**

2. V Sloveniji največ v tujini rojenih oseb prihaja iz arabskih držav. **NE DRŽI:** Največ oseb prihaja iz BIH (43 %), Srbije (10 %), Severne Makedonije in Kosova (vsaka po 7 %).

6. Največ delavcev migrantov v Sloveniji je danes zaposlenih v zdravstvenem sektorju. **NE DRŽI:** Največ je zaposlenih v gradbeništvu.

9. Leta 2017 je v tujini živel manj kot 100.000 ljudi s slovenskim državljanstvom. **NE DRŽI:** V tujini je živel 143.500 ljudi s slovenskim državljanstvom.

10. Največ slovenskih izseljencev je v državah EU, izven držav članic EU pa v Avstraliji. **NE DRŽI:** Izven držav EU je največ izseljencev v Srbiji (8 %).

Pripravile: Saša Ristić Zvonar, Jana Lampe in Saša Eržen

Avtorica fotografij: Jana Lampe

Fotografija Cilj 13: arhiv Slovenske karitas

Lektura: Mateja Erman Repe

Oblikovanje: Antus d.o.o.

Tisk: Aleš Bernik s.p.

V kateri državi je bila posneta posamezna fotografija, piše na robu na prvi strani foto-lista.

Povzeto po (viri):

Aralica, A., ur. (2017). Cilji trajnostnega razvoja, prihodnost, ki si jo želimo. Društvo za Združene narode za Slovenijo.

Dostopno prek:

http://www.poznavalec.si/wp-content/uploads/2017/11/SDG_2017.pdf
(10. 7. 2019).

Globalni cilji za lokalni trajnostni razvoj. (2018).

Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani, platforma Sloga.

Dostopno prek:

<http://www.sloga-platform.org/wp-content/uploads/2018/06/SDGS-prirocnik.pdf>
(10. 7. 2019)

Lampe, J., ur. (2012). Tematska publikacija Slovenske karitas o problematiki podnebnih sprememb v Afriki. Oxfam International. The power of people against poverty. (2016).

Dostopno prek:

<https://www.oxfam.org/en/pressroom/pressreleases/2016-01-18/62-people-own-same-half-world-reveals-oxfam-davos-report>
(19. 7. 2019)

Simbio. Zavržena hrana.

Dostopno prek:

<https://www.oxfam.org/en/pressroom/pressreleases/2016-01-18/62-people-own-same-half-world-reveals-oxfam-davos-report>
(19. 7. 2019)

Sustainable development goals. Good health and well-being.

Dostopno prek:

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/>
(19. 7. 2019)

Celotno besedilo slovenskega prevoda AGENDE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ DO LETA 2030 dostopno prek:

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZZ/Dokumenti/multilateral/razvojno-sodelovanje/1289ed1268/Agenda_za_trajnostni_razvoj_2030.pdf

Foto-govorica je nastala v sklopu triletnega (oktober 2017–september 2020) mednarodnega projekta ozaveščanja MIND - Migracije.Povezanost.Razvoj. Projekt je sofinanciran s strani programa **Evropske unije** za Globalno učenje in ozaveščanje javnosti (DEAR) ter **Ministrstva za zunanje zadeve RS**. Vsebinsko predstavlja mnenje Slovenske karitas in ne predstavlja uradnega stališča EU in Vlade RS.